

**ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
ФОЧА**

**ИНФОРМАЦИЈА О СТАЊУ У ОБЛАСТИ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ НА
ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ФОЧА**

ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2023.Г. ДО 14.06.2023.Г.

Фоча, јун 2022.године

УВОД

Насиље у породици, у смислу Закона о заштити од насиља у породици („Службени гласник Републике Српске“, бр. 102/12, 108/13, 82/15 и 84/19), представља свака радња насиља члана породице или породичне заједнице којом се угрожава спокојство, психички, тјелесни, сексуални или економски интегритет другог члана породице или породичне заједнице (члан 6. став 1.)

Према одредби члана 2. Закона о заштити од насиља у породици, циљ овог закона је заштита жртава насиља у породици спречавањем исузбијањем насиља у породици којим се крше уставом и законима загарантована основна људска права и слободе.

Под појмом насиље у породици се обично означава насиље између супружника, али је то ипак много шири појам. Осим супружничког насиља, које је у сваком случају најзаступљеније, јављају се и случајеви насиља између осталих чланова породице као што је насиље дјете над старим и немоћним родитељима или родитеља над дјецом.

Директивом 2012/29/ЕУ Европског парламента и Савјета од 25. октобра 2012. године успостављени су минимални стандарди за права, подршку и заштиту жртава кривичних дјела. Циљ ове директиве је да се жртве признају као жртве и да се према њима поступа с поштовањем, на осјећајан, примјерен, стручан и недискриминирајући начин, у свим контактима са службама за подршку жртвама или надлежним тијелом, и обезбјеђивање да жртве кривичних дјела добију одговарајуће информације, подршку и заштиту.

Измјенама и допунама Закона о заштити насиља у породици РС („Службени гласник Републике Српске“, бр. 84/19), уведене су новине у поступању, (члан 21а.) гдје је наведено да жртва може изабрати „лице од повјерења“ које ће бити присутно током једног или више поступака. Лице од повјерења може бити било које пунољетно лице осим починиоца насиља.

Једна од новина је и процјена ризика која се врши при свакој пријави насиља, гдје надлежни полицијски службеник врши процјену.

Чланом 8. став 3. Закона наведено је да дијете жртва и уколико је било присутно приликом вршења насиља према другом члану породице, иако радње насиља нису предузете према њему.

Кривичним закоником Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 64/17 и 15/21) у члану 190. став 1. прописано је да ће се онај ко примјеном насиља, пријетњом да ће напасти на живот или тијело, дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство, тјелесни интегритет или душевно здравље члана своје породице или породичне заједнице казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

Имајући у виду да је насиље у породици специфична врста насиља која угрожава основна људска права и достојанство жртве, али и сваког члана породице, потребно је уредити поступање и успостављање сарадње свих субјеката заштите у Републици Српској у ситуацијама насиља у породици на јединствен и свеобухватан начин.

Насиље у породици захтијева интердисциплинарни приступ и међуресорну сарадњу, па је у циљу унапређења међусобне сарадње у заштити, помоћи и подршци жртвама насиља у породици потписан и Општи протокол о поступању у случајевима насиља у породици у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ бр.14/2022). Потписници овог протокола су Министарство правде, Министарство унутрашњих послова, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство просвјете и културе и Министарство породице, омладине и спорта, те Министарство управе и локалне самоуправе.

Први и руководећи принцип поступања свих потписника Протокола је заштита сигурности жртве заустављањем насиља и спречавањем понављања насиља, водећи рачуна о избјегавању додатне виктимизације и повређивања жртве.

Најчешћи узроци насиља у породици су психички проблеми, алкохолизам, поремећени брачни и породични односи. Такође, један од индиректних узрока насиља јесте и сиромаштво које доводи до незадовољства и испољавања агресије. **У последње вријеме знатно је у порасту психичко насиље, односно насиље од стране особа са дијагностификованом проблемом у менталном здрављу, гдје су жртве читаве породице, односно ужа и шира социјална средина.**

Стање у области насиља у породици на подручју Општине Фоча

У случају насиља у Општини Фоча, заједно реагују Полицијска управа Фоча и Центар за социјални рад, који имају потписане протоколе о сарадњи и протокол рада са насилником и жртвом.

Каснији рад подразумјева укључивање и других институција неопходних за рјешавање ове проблематике попут Центра за ментално здравље, разне васпитно-образовне установе и др. све у зависности од случаја.

У периоду од 01.01.2022. до 14.06.2022. године, односно у току прве половине 2022.године евидентирана су 5 случајева породичног насиља, односно није дошло до пораста броја пријављених насиља у породици.

Најчешћи облици насиља су били: вербално и психичко насиље. У свим предметима се радило о насиљу између емотивних партнера, гдје у само једном случају партнери немају малодобну дјецу. У свим случајевима насилник је особа мушког пола, у једном предмету се ради о рецидивисти.

Што се тиче старосне структуре и пола жртава у пет предмета се радило о **особама женског пола**. У једном предмету се ради о насиљу над особом старије животне доби, док у осталим предметима се ради о животној доби од 30 од 55 година .

Мјере које се изричу у случају насиља у породици

Мјере које се изричу у случају насиља у породици изриче Основни суд надлежне локалне заједнице и те мјере се спроводе у сарадњи са Центром за социјални рад те заједнице.

Хитне мјере заштите

Постоје ради отклањања непосредне опасности по физички и психички интегритет , ради спречавања понављања насиља и гарантовања безбједности жртве , починиоцу насиља у породици могу се изрећи хитне мјере заштите прије покретања поступка или у току поступка. Хитне мјере заштите надлежни суд изриче у прекршајном поступку.

Приједлог за изрицање хитне мјере заштите подноси надлежни полицијски службеник, а као новина је уведено да приједлог може се покренути и на захтјев центра , а хитне мјере се изричу најкасније у року од 24 часа од пријема приједлога.

Хитне мјере су :

1. Удаљење учиниоца насиља из стана, куће или другог стамбеног простора и / или
2. Забрана приближавања и контактирања учиниоцу насиља са жртвом насиља у породици

Мјере за заштиту жртве у породици су заштитне мјере , а то су :

1. Удаљење из стана,
2. Забрана приближавања жртви насиља у породици или породичној заједници ,
3. Забрана узмемиравања или ухођења жртве насиља у породици или породичној заједници ,
4. Обавезан психосоцијални третман ,
5. Обавезно лијечење од зависности .

Заштитне мјере изриче надлежни суд у прекршајном поступку , а на приједлог надлежног полицијског службеника, центра за социјални рад или жртве насиља у породици. Надлежни суд може учиниоцу насиља изрећи једну или више заштитних мјера кад постоје услови за њихово изрицање прописани овим законом. **Улога Центра је да надлежном суду пружи помоћ у прибављању потребних доказа и да достави своје мишљење о сврсисходности тражена мјере .**

Проблеми са којим се сусрећу Центри јесте одбијање насилника за удаљење, односно враћање у стан/кући убрзо након одласка полиције са терена.

Као што смо навели у свим извјештајима , ЈУ Центар за социјални рад Фоча и даље **не располаже властитом стамбеном јединицом** која би, нарочито у случајевима изрицања хитних мјера , била погодна за привремено збрињавање првенствено у случајевима насиља, затим у случајевима у којој би на краћи период вршило збрињавање напуштене дјеце, дјеце са поремећајима у понашању, одраслих лица друштвено негативног понашања,

труднице и мајке са дјецом узраста до годину дана , нарушених породичних односа и сличних ситуација.

ЗАКЉУЧАК

Један од главних проблема са којим се сусреће Центар јесте што жртве насиља често одустају од даљег поступка предузимања даљних мјера против извршиоца насиља, често то настаје из *страха, недостатка подршке од породице и околине, немогућности обезбјеђивања егзистенције* и радије ћуте него да истрају у својим намјерама.

Иако број жртава није у порасту, свједоци смо да број насиља и видови насиља постају већи и бруталнији. Стиче се утисак да погрешан начин извјештавања глобалних медија, те прихватање насиља као „обичајеног“ начина комуницирања преноси се и у живот породичне заједнице .

За разлику од периода после Ковид епидемије, гдје је дошло до пораста лица са проблемима у менталном здрављу због затварања у куће и боравка у затвореном, у задњем периоду стиче се утисак да услијед глобалне економске кризе, велике инфлације , отпуштања, расте незадовољство код особа, гдје додајући на недовољно развијену свијест о важности менталног здрављу доводи до катастрофалних последица .

Иако стручни радници улажу додатне напоре у раду на предметима, помоћ и подршка жртви без потпоре других субјеката заштите и шире друштвене заједнице , не даје пуне ефекте. Видљиво је кроз рад са странка и комуникацију да није раширена свијест о насиљу у породици , да се често правда насилник а окривљује жртва.

Морамо истаћи да је насиље у породици један сегмент социјаног рада гдје се и поред уложеног труда и напора често не виде резултати, а доводи до професионалог „сагоријевања“ , а да пропустом било ког субјекта у ланцу заштите, углавном се терет одговорности пребацује на Центар.

Број: 01/014.07-4/22

Датум: 15.06.2022.године

ДИРЕКТОР
Снежана Голијанин